

PVM

MATERIALEN

AKKERRANDENMENGSELS

DE TEELT VAN BLOEMENMENGSELS OP AKKERRANDEN

Wanneer het doel van akkerranden is om de productie van agrarische natuur op het bedrijf te stimuleren of het bedrijf een positieve uitstraling te geven, kunnen de akkerranden met bloemenmengsels worden ingezaaid.

De bloemenmengsels hebben een hoge natuurwaarde.

Door het hoge voedselaanbod en de aanwezige dekking worden de akkerranden veelvuldig bezocht door typische akkervogels, zoals patrijs, kwartel, gele kwikstaart en veldleeuwerik.

Daarnaast zijn de akkerranden interessant voor zaadetende zangvogels, zoals kneu, putter, groenling en ringmus. Verder geven de mengsels het meestal toch wat monotone productieperceel een vriendelijker aanblik.

Een nadeel is het dat de akkerranden die met een bloemenmengsel worden ingezaaid, beperkt of niet bereiden mogen worden.

Nu geeft dat voor een rand, die evenwijdig met de rijrichting of pootrichting van het gewas ligt niet zoveel.

Hoewel deze akkerranden in de herfst vaak wel worden gebruikt voor de afvoer van de oogst.

Maar voor de akkerranden die als wendakker worden gebruikt, zijn veel bloemenmengsels minder geschikt.

De meeste mengsels zijn geschikt voor alle gronden, tenzij het staat aangegeven.

Veel bloemenmengsels zullen echter beter groeien naar mate de grond schraler is.

GRONDBEWERKING

Bij de aanleg van een wilde plantenvetatie vormt de aanwezigheid van onkruid een lastig probleem.

Het perceel dat ingezaaid wordt kan onkruidzaad bevatten dat gaat kiemen zodra de omstandigheden gunstig zijn.

Het is daarom raadzaam de onkruidbestrijding in twee fasen uit te voeren.

Voordat de grondbewerking plaats vindt, dient het terrein zoveel mogelijk van onkruid vrij gemaakt te worden.

Dit kan zowel mechanisch als door het spuiten van een herbicide.

Vervolgens verdient het de aanbeveling om een vast zaaibed te creëren.

Hierbij wordt enkele weken voor het inzaaien van het bloemenmengsel het zaaibed gemaakt, daarna zal het aanwezige onkruidzaad ontkiemen.

Vlak voor het inzaaien van de akkerrand wordt nogmaals een lichte grondbewerking uitgevoerd.

Hierdoor zal de beginontwikkeling van de niet gewenste kruiden vertraagd worden en is de kans van slagen, van het bloemenmengsel, groter.

BEMESTING

De plantensoorten waaruit de bloemenmengsels zijn samengesteld, zijn vaak inheems.

Deze groeien het beste op schrale gronden.

De bodem wordt daarom in de regel niet bemest.

Bemesting bevordert namelijk de vegetatieve groei van de plant en die van het onkruid.

Een sterkere vegetatieve groei gaat ten koste van de bloei.

Het is dus aan te bevelen geen stikstofbemesting (N) te geven.

Stro, compost of bladaarde kan als eventuele bodemverbeteraar worden gebruikt.

Deze materialen hebben een gunstige invloed op de structuur van de bodem en verbeteren daarnaast het leefmilieu voor micro-organismen.

ZAAIEN

Kunnen of mogen er geen bestrijdingsmiddelen gebruikt worden, dan moet er direct na het ploegen ingezaaid worden om zo het onkruid voor te blijven.

Dit kan alleen op de zandgronden.

Is dit in de verdere periode ook het geval, dan moet het zaad in rijen worden ingezaaid.

Daarna kan de grond gemakkelijk geschoffeld worden.

Hierdoor blijft de grond wel open en blijft het onkruid opkomen.

Het beste is om na de inzaai zo weinig mogelijk meer in de grond te doen.

Voor het beste resultaat worden bloemenmengsels in het voorjaar ingezaaid.

Het liefst zonder vermenging met graszaad vanwege de concurrentiekracht.

Er zijn echter situaties waarin een combinatie van bloemenmengsels met graszaad noodzakelijk is.

Dit is voornamelijk het geval wanneer er sprake is van een bepaalde onkruidbeheersing.

PVM

MATERIALEN

AKKERRANDENMENGSELS

Gras in de strook geeft bij éénjarige randen een probleem.

Het voordeel van gras is dan dat de draagkracht in de herfst beter wordt en door de bodembedekking krijgen onkruiden minder kans.

Ook is het dan beter te verzaaien, omdat er minder ontmenging optreedt in de machine.

Bij meerjarige stroken moet voor een grassoort gekozen worden met een weinig concurrentiekracht.

Dit zijn bijvoorbeeld roodzwenkgras of schapegras.

Het zaad kan met de een nokkenrad-zaaimachine gezaaid worden.

Afhankelijk van de gewenste dichtheid van het gewas en de zaaimethode, is het ook mogelijk om zand met een mengsel te vermengen.

Hierdoor is het mengsel makkelijk te zaaien, omdat er minder ontmenging optreedt in de zaaimachine.

GROEIVERLOOP VAN DE VEGETATIE

In het eerste seizoen zullen de éénjarige en sneller groeiende soorten de boventoon voeren.

In de daaropvolgende jaren zal de vegetatie in de akkerrand, qua soortensamenstelling, geleidelijk meer in balans komen.

Het eindbeeld zal nooit overal hetzelfde worden, door verschillen in grondsoort, waterhuishouding, beheer, berijden, klimatologische omstandigheden enz.

Kies alleen een mengsel met vaste planten als de rand er meerdere jaren blijft liggen.

ONDERHOUD

Een akkerrand ingezaaid met een bloemenmengsel mag niet te vroeg worden gemaaid.

Indien dit toch gebeurt kunnen de éénjarige planten geen zaad vormen en zullen ze het volgende groeiseizoen volledig verdwenen zijn.

Indien het maaisel niet te volumineus is kan het blijven liggen.

Het is echter raadzaam om de grond te verschralen en het maaisel af te voeren.

De beste methode is om de mengsels éénmaal per jaar te maaien, als de meeste bloemen zaad hebben gevormd.

Het maaien gebeurt bij voorkeur gedurende een droge periode, waarna het gemaaide gewas gedurende 4 tot 5 dagen op het veld blijft liggen.

Deze veldperiode is van belang om de zaaduitval te bevorderen.

Bij voorkeur wordt wat later in de zomer gemaaid.

Zorg er voor dat het niet onder regenachtige omstandigheden gebeurt.

De gewenste maaihoogte is 8 tot 10 cm, omdat de gevormde rozetten van de bloemen anders worden beschadigd.

Dit benadeelt de hergroei in het volgende jaar.

Door het maaien bestaat de kans dat éénjarige soorten het volgende jaar niet meer terugkomen, tenzij ze de kans hebben gekregen goed te zaaien (zie hiervoor).

Tenslotte geldt voor veel bloemenmengsels dat de plantensoorten slecht tegen berijden kunnen.

Toch is dit vanuit een efficiënt gebruik van akkerranden in de bedrijfsvoering wel een belangrijke beperking.

Het is daarom ook aan te bevelen om vooral bij de keuze van het bloemenmengsel te letten op de berijdbaarheid.

WILDWEIDEMENGSELS OP AKKERRANDEN

Voor bedrijven in een bosrijke omgeving is het eventueel in samenwerking met de plaatselijke WBE (Wild Beschermings Eenheid) mogelijk akkerranden in te zaaien met wildweidemengsels.

Ze bieden het wild een goede voedselbron.

Vaak zullen wildweidemengsels zo niet worden toegepast op het bedrijf.

Toch bieden deze mengsels goede mogelijkheden op een akkerbouwbedrijf.

Ze hebben een goede draagkracht.

De mengsels hebben wat alternatieve voedergewassen in het mengsel, zodat het gewas geoogst kan worden.

Dan kan het dienen om vers gevoederd te worden op een gemengd bedrijf.

Resultaten met inkuilen zijn niet bekend.

Ook door de bloeiende kruiden dienen de mengsels als goede voedselbron voor insecten.

Ook voor de diverse patrijzenprojecten is het mogelijk een mengsel te gebruiken, speciaal op deze dieren afgestemd.

De soorten die hierin zijn verwerkt, produceren veel zaad en trekken veel insecten aan.

Deze zijn belangrijk voor de opgroeiende kuikens.

PVM

MATERIALEN

AKKERRANDENMENGSELS

LOCATIE

Bij wildweidemengsels op akkerranden, die echt ten behoeve van wild worden aangelegd, gaat in het algemeen de voorkeur uit naar percelen die in boscomplexen liggen of gunstig gesitueerd zijn tegen houtwallen of kleinere bosjes. Veel wildweidemengsels bevatten veel verschillende grassen. Deze kunnen zich in de regel goed op akkerranden handhaven. Bovendien kan op deze wijze ook een bepaalde diversiteit aan plantensoorten, ook op een wat langere termijn, worden bereikt.

GRONDBEWERKING

Aan de grondbewerking voor het zaaien van het wildweidemengsel moet voldoende aandacht worden besteed. Wanneer een akkerrand opnieuw wordt aangelegd, moet de oude zode eerst kapotgemaakt worden door schijveneggen of frezen. Om de structuur van de bovengrond te verbeteren wordt de bovenlaag geploegd. Hierdoor worden ongewenste onkruidzaden ondergewerkt en komt vochthoudende grond boven. Na deze hoofdgrondbewerking kan met het inzaaien worden gestart. Door voor het inzaaien het perceel te eggen, ontstaat een fijn en kruimelig zaaibed.

BEMESTING

Om een zo optimaal mogelijk resultaat te bereiken verdient het aanbeveling om de bemestingstoestand op een voldoende hoog niveau te brengen. Wanneer de bemestingstoestand van de bodem ontoereikend is, kan deze op peil worden gebracht met het gebruik van organische mest of kunstmest.

ZAAITIJD

In principe kan in de maanden maart/april of augustus/september gezaaid worden. Wanneer er later in de herfst wordt gezaaid kan dit tot gevolg hebben dat het jonge gras een strenge winter niet zou overleven. Herinzaai in de zomer is ongewenst omdat dit vaak een droge en dus ongunstige periode is.

ONDERHOUD

Naast eventueel jaarlijks een beperkte onderhoudsbemesting, is het ook van belang dat het gewas niet teveel verhout. De verhouting komt de smakelijkheid van het mengsel niet ten goede. Door het perceel jaarlijks twee tot drie keer te maaien blijft het gevormde gewas aantrekkelijk voor de diverse wildsoorten. Wanneer het wildweidemengsel niet voor het wild is ingezaaid, maar vanwege andere doelen, dan kan tweemaal maaien per groeiseizoen ruim voldoende zijn.

DEFINITIE NETWERK

Het dekkingsnetwerk is nodig voor de ecologische infrastructuur op het bedrijf. Voor de aanwezige soorten zoogdieren, vogels en predatoren van plagen is het belangrijk dat biotopen aaneengesloten liggen of overbrugbaar zijn. Het gaat vooral om verschillende mogelijkheden voor schuil-, zit en nestplaatsen en ook oriëntatiebakens. Zodoende kunnen dieren zich over het gehele bedrijf verspreiden en na tijdelijke ongunstige omstandigheden verdwijnen en weer terugkeren.

DEFINITIE DEKKINGSNETWERK

Bij het dekkingsnetwerk moeten de begroeiingen in de zomer minimaal 80 cm en in de winter 30cm hoog zijn. Het gaat om ruige slootkanten, bermen en overhoeken. Daar waar geen houtige elementen aanwezig zijn, kunnen lage dekkingsnetwerken van kruidachtige begroeiingen grote dienst doen voor de fauna.